

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 9/2025-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara prerokoval námietku zaujatosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti sudcovi Ústavného súdu Slovenskej republiky Liborovi Duľovi vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 3411/2024 a takto

rozhodol:

1. Sudca IV. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky Libor Duľa **nie je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 3411/2024.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia senátom Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Odôvodnenie:

I.

Námietka zaujatosti a skutkový stav

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 23. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a právo na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) v konaní sp. zn. B3-44Cpr/30/2017 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní sp. zn. 14CoPr/11/2024, ako aj porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 14CoPr/11/2024 z 24. septembra 2024, ktorým krajský súd ako súd odvolací potvrdil uznesenie mestského súdu sp. zn. B3-44Cpr/30/2017 zo 16. januára 2024 o zamietnutí jeho návrhu na prerušenie konania. Uznesenie krajského súdu požaduje zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie

konanie a tiež požaduje priznať 10 000 eur ako primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania pred ústavným súdom. Vec bola náhodným výberom pridelená sudcovi spravodajcovi Liborovi Duřovi (ďalej aj „suda spravodajca“).

2. Podaním doručeným ústavnému súdu 8. januára 2025 sťažovateľ opakovane vzniesol námietku zaujatosti proti sudcovi ústavného súdu Liborovi Duřovi. Uviedol, že proti tomuto sudcovi spravodajcovi podal námietku zaujatosti už v minulosti vo veci sp. zn. IV. ÚS 429/2021 z dôvodu osobného kontaktu a následne konfliktu medzi sťažovateľom, jeho manželkou a sudcom Liborom Duřom. Poukázal na to, že sudca spravodajca sa sám nevyhlásil a následne senát ústavného súdu uznesením sp. zn. I. ÚS 482/2021 zo 14. decembra 2021 rozhodol o jeho nevyhlásení. Toto uznesenie sa však stalo predmetom mediálneho článku v denníku [REDAKOVANÉ] (zo 4. apríla 2024 znova uverejneného 3. januára 2025, pozn.) a podanie námietky bolo tiež predmetom videa [REDAKOVANÉ], čím podľa sťažovateľa vzniklo dôvodné podozrenie o zaujatosti sudcu spravodajcu. Tvrdí, že vzhľadom na mediálne rozmery ide o nové skutočnosti, ktoré nastali až po spomínaných rozhodnutiach o nevyhlásení sudcu Libora Duřu. Informovanie verejnosti by podľa neho mohlo mať vplyv na vnímanie sudcu, pričom sa domnieva, že túto nežiaducu medializáciu môže sudca spravodajca spájať s aktívnou činnosťou sťažovateľa a jeho manželky, hoci na tom nemali žiadny podiel a nie je možné uvažovať o nestrannosti.

3. Sudca IV. senátu ústavného súdu Libor Duřa k námietke zaujatosti uviedol, že sa k nej s jej pôvodným obsahom už vyjadril v skoršom konaní, v ktorom bolo rozhodnuté o jeho nevyhlásení z rozhodovania (body 6 a 7 odôvodnenia uznesenia ústavného súdu č. k. I. ÚS 482/2021-16 zo 14. decembra 2021, pozn.), čo sa týka aj toho, že osobné vnímanie iniciačnej udalosti sťažovateľom, ktoré je prezentované aj v aktuálnej námietke, nezodpovedá realite. Tento skutkový stav bol podkladom predchádzajúceho rozhodnutia iného senátu ústavného súdu o v tom čase uplatnenej námietke zaujatosti.

3.1. Doplnil, že ani novo uvádzaná okolnosť, ktorou je video [REDAKOVANÉ] a naň nadväzujúci alebo s ním súvisiaci mediálny článok, nemôže zmeniť jeho individuálny prístup k otázke rozhodovania o predmete vedeného konania, samozrejme formovaný povinnosťami sudcu ústavného súdu vrátane jeho nestrannosti. Podstata tohto subjektívneho prístupu nie je označenou medzitýmnou skutočnosťou ovplyvnená, a to aj bez ohľadu na zdôraznenie uvedené v námietke, že by ju mal spájať s ingerenciou sťažovateľa alebo jeho manželky na dotknutých výstupoch, keď v skutočnosti na nich nemali žiaden podiel. Námietku preto v kontexte už svojho skoršieho nevyhlásenia chápe tak, že sa sťažovateľ obáva a preventívne predpokladá, že ním novooznačené skutočnosti už museli vyvolať jeho zaujatosť proti sťažovateľovej osobe. Na uvedené reagoval tak, ako už uviedol v druhej vete tohto bodu, s dôvetkom, že profesionalita spojená s nestrannosťou je pre neho spojená s dlhoročným pôsobením vo funkcii sudcu, a to aj pred výkonom funkcie sudcu ústavného súdu. Preto nevyhlásil svoju zaujatosť podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

3.2. Pokiaľ je námietka orientovaná na objektívny test nezaujatosti, teda na možnosť mať pochybnosť o jeho nezaujatosti [§ 49 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], také posúdenie ponechal na zvážení senátu, ktorý bude o jeho vylúčení rozhodovať.

4. Pokynom predsedu ústavného súdu z 9. januára 2025 bola námietka zaujatosti pridelená do senátu I. ÚS (ďalej len „námietkový senát“) na ďalší postup podľa čl. IV bod 1 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2025 do 31. decembra 2025 (ďalej len „rozvrh práce“) v zmysle § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde.

II.

Relevantná právna úprava a posúdenie námietky zaujatosti ústavným súdom

5. Podľa § 22 ods. 2 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je pri výkone svojej funkcie nezávislý a pri rozhodovaní je viazaný ústavou, ústavnými zákonmi a medzinárodnými zmluvami, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

5.1. Podľa § 23 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je povinný vykonávať svoju funkciu svedomite a zdržať sa pri jej výkone i v občianskom živote konania, ktoré môže narušiť alebo ohroziť vážnosť ústavného súdu, dôveru k ústavnému súdu a vážnosť funkcie sudcu ústavného súdu.

5.2. Podľa § 23 ods. 2 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je povinný zdržať sa výkonu funkcie, zamestnania alebo činnosti nezlučiteľnej s výkonom funkcie sudcu ústavného súdu (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

6. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

7. Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde účastník konania má právo vzniesť námietku zaujatosti proti sudcom ústavného súdu, ktorí majú jeho vec prerokovať a rozhodnúť. Námietku zaujatosti je účastník konania povinný vzniesť do desiatich dní odo dňa, keď sa dozvedel o dôvodoch vylúčenia. Účastník konania je povinný uviesť, kedy sa dozvedel o dôvodoch vylúčenia. Námietku zaujatosti musí účastník konania odôvodniť. Sudca ústavného súdu, proti ktorému námietka smeruje, je povinný sa k námietke zaujatosti vyjadriť. Na opakované námietky zaujatosti podané proti tomu istému sudcovi ústavného súdu z toho istého dôvodu ústavný súd neprihliadne, ak už o predchádzajúcej rovnakej námietke zaujatosti rozhodol.

8. Podľa čl. IV bodu 1 písm. a) rozvrhu práce o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje prvý senát, ak ide o sudcov štvrtého senátu.

9. V zmysle § 49 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde, ako aj z pohľadu čl. 6 ods. 1 dohovoru je nestrannosť sudcu obyčajne definovaná ako absencia predsudku alebo zaujatosti, pričom ju možno posudzovať na základe dvoch rôznych prístupov. Na jednej strane sa rozlišuje subjektívny prístup, pri ktorom sa skúma stav mysle sudcu, teda to, čo si sudca v danej situácii myslel vo svojom vnútornom vedomí, a objektívny prístup, pri ktorom sa skúma, či sudca poskytuje dostatočné záruky, aby bola vylúčená každá pochybnosť o jeho nestrannosti. Objektívny prístup spočíva v otázke, či nezávisle na osobnom správaní sudcu určité overiteľné skutočnosti neumožňujú pochybovať o jeho nestrannosti. V tomto smere i zdanie môže byť dôležité. Mal by byť vylúčený každý sudca, u ktorého sa možno oprávnenne obávať, že mu chýba nestrannosť. Ide o dôveru, ktorú

musia mať súdy pri stranách v demokratickej spoločnosti (Padovani v. Taliansko – rozsudok európskeho súdu z 26. 2. 1993). Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar v. Spojené kráľovstvo) [m. m. III. ÚS 24/05].

10. Námietkový senát podrobne preskúmal námietku zaujatosti vznesenú sťažovateľom, oboznámil sa s kompletným na vec sa vzťahujúcim spisovým materiálom vrátane obsahu spisov vo veciach sp. zn. IV. ÚS 429/2021 aj sp. zn. I. ÚS 482/2021 a, vychádzajúc z vlastnej judikatúry (napr. I. ÚS 178/2020, II. ÚS 219/2020, I. ÚS 370/2020), ako aj judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok Piersack proti Belgicku z 1. 10. 1982, sťažnosť č. 8692/79, rozsudok Olujić proti Chorvátsku z 5. 2. 2005, sťažnosť č. 22330/05, bod 57, rozsudok Kinský proti Českej republike z 9. 2. 2012, sťažnosť č. 42856/06, bod 87, rozsudok vo veci Thorgeir Thorgeirson proti Islandu z 25. 6. 1992, sťažnosť č. 13778/88, bod 51, rozsudok Veľkej komory vo veci Micallef proti Malte z 15. 10. 2009, sťažnosť č. 17056/06, body 93 až 101; tiež rozsudok Veľkej komory vo veci Morice proti Francúzsku z 23. 4. 2015, sťažnosť č. 29369/10, body 73 až 78, či rozsudok Veľkej komory vo veci Ramos Nunes de Carvalho e Sá proti Portugalsku zo 6. 11. 2018, sťažnosti č. 55391/13, č. 57728/13 a č. 74041/13, bod 146), dospel k záveru, že niet žiadneho dôvodu tejto námietke vyhovieť.

11. V prvom rade treba poukázať na to, že samotná skutková podstata námietky zaujatosti bola podrobená detailnému posúdeniu v uznesení ústavného súdu č. k. I. ÚS 482/2021-16 zo 14. decembra 2021 (k tomu body 19 až 38 odôvodnenia tohto uznesenia). Na tejto skutkovej podstate sa od predchádzajúceho rozhodnutia ústavného súdu o nevyhlúčení sudcu ústavného súdu Libora Duľu z konania a rozhodovania vo veci vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. IV. ÚS 429/2021 nič nezmenilo. „Oživenie“ tvrdeného kontaktu sudcu ústavného súdu Libora Duľu s manželkou sťažovateľa videom [REDAKOVANÉ] ani medializáciou v denníku [REDAKOVANÉ] nemôže nič zmeniť na tom, že ide stále o tie isté okolnosti.

12. Námietkový senát sa v danej veci nemá dôvod odchyliť od svojich záverov vyslovených v uznesení č. k. I. ÚS 482/2021-16 zo 14. decembra 2021, na ktoré zároveň poukazuje, a na ich doplnenie dodáva, že žiaden sudca vrátane sudcu ústavného súdu nežije vo vákuu ani v slonovinovej veži, ani v skúmavke. Predstava, že sudca sa uzavrie pred okolitým svetom vo všetkej jeho pestrosti a zložitosti do akejsi „klauzúry“, a tým sa stane nestranným a nezávislým, je nepochybne naivná a nesporne i nereálna. Už samotná skutočnosť, že sudcovská prax býva v jednej profesijnej pozícii a na jednom mieste vykonávaná celý rad rokov, nevyhnutne nesie so sebou to, že sudca za túto dobu pozná – v súvislosti so svojou činnosťou, ale aj inak – celý rad ľudí a nadviaže s nimi viac či menej úzke vzťahy, často priateľské. V prostredí Slovenskej republiky, v ktorej pôsobí v tzv. kvalifikovaných právnických profesiách spolu možno až okolo 8 000 sudcov, prokurátorov, advokátov, notárov a súdnych exekútorov, je celkom bežné, osobitne v rámci určitých špecializovaných agend a v určitých miestach či regiónoch, že sa príslušníci právnickej komunity roky poznajú a udržiujú spolu viac či menej úzke priateľské či profesijne priateľské vzťahy. Za normálnych okolností, teda pokiaľ sudca, sudcu ústavného súdu nevynímajúc, disponuje dostatočnou mierou zdravého sebavedomia, uvážlivosti, zdržanlivosti a je si vedomý profesijných štandardov, ktoré treba zachovávať, profesijné priateľstvá prehlbujú povedomie sudcov o tom, ako

funguje prax v obore, v ktorom sa pohybujú, a rozširujú ich odborné znalosti. Za normálnych okolností, pokiaľ ide o sudcu rovného a poctivého, s vhodne fungujúcimi vzťahmi profesijného priateľstva a vystupovaním v rámci odbornej komunity, sudca zvyšuje a nijako neznižuje autoritu súdnej moci v odbornej komunite a v spoločnosti ako celku. Sudca, ktorý je odbornou komunitou uznávaný, nebojí sa v nej komunikovať a diskutovať, a to i veľmi otvorene, o odborných otázkach, a pritom dáva jasne najavo, že neslúži nikomu a ničomu, iba spravodlivosti, je tým najlepším reprezentantom súdnej moci (pozri k tomu napr. aj rozhodnutie disciplinárneho senátu Najvyššieho správneho súdu Českej republiky vo veci sp. zn. 16 Kss 1/2017).

13. Vychádzajúc z uvedeného, námietkový senát nezistil pochybnosti o nestrannosti sudcu ústavného súdu Libora Duřu ani po subjektívnej, ani objektívnej stránke (subjektívny a objektívny test nestrannosti) a, nepochybujúc o profesionalite, a tým aj nezávislom a nestrannom rozhodovaní sudcu IV. senátu ústavného súdu Libora Duřu, dospel k záveru, že v zmysle § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde dôvody uvedené v opakovanej námietke zaujatosti nie sú dostačujúce pre naplnenie predpokladov o jeho vylúčení. V demokratickej, vyspelej a civilizovanej spoločnosti je na mieste predpokladať dostatočnú mieru profesionality a osobnostnej vyspelosti a neprezumovať, hoci aj u mediálne pertraktovaného sudcu, že by sa nevedel povzniesť nad kritiku namierenú i voči jeho osobe a nevedel byť v prejednávanej veci ako zákonný sudca nestranný.

14. Podľa názoru námietkového senátu vnímanie nestrannosti sudcov ústavného súdu si v predmetnej veci nevyžaduje vylúčenie sudcu IV. senátu ústavného súdu Libora Duřu, a preto rozhodol o jeho nevylúčení z konania a rozhodovania vo veci sp. zn. Rvp 3411/2024 (bod 1 výroku tohto uznesenia).

15. Iba na okraj k vysloveným pochybnostiam s odvolaním sa na článok v denníku [REDAKOVANÉ], ústavný súd dodáva, že podania (veci) sa na ústavnom súde pridávajú náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených plénom ústavného súdu tak, aby bola vylúčená možnosť pridelenia veci (§ 46 zákona o ústavnom súde) a svojvoľný zásah do tohto systému pridávania vecí je vylúčený, keďže by bol veľmi jednoducho a ľahko zistiteľný. Zo štatistických údajov tiež vyplýva, že sťažovateľ od roku 2018 zaslal ústavnému súde doteraz 18 podaní (z toho dve námietky zaujatosti), z ktorých dve boli pridelené ako sudcovi spravodajcovi Liborovi Duřovi. V námietke zaujatosti spomínaná vec sp. zn. IV. ÚS 429/2021 (v ktorej bolo o prvej námietke zaujatosti rozhodované pod. sp. zn. IV. ÚS 482/2021) sťažovateľa [REDAKOVANÉ], bola pridelená sudcovi spravodajcovi Miroslavovi Duriřovi, ktorý bol v tom čase členom senátu IV. ÚS, a sudca Libor Duřa, ktorému bola ako sudcovi spravodajcovi pridelená vec sťažovateľa [REDAKOVANÉ], sp. zn. IV. ÚS 209/2021, bol jeho predsedom. Je taktiež zrejmé a logické, že ak ústavný súd má 13 sudcov (v súčasnosti iba 12) prejednávajúcich veci v štyroch trojčlenných senátoch, tak pri opakujúcich sa, resp. viacerých podaniach tých istých sťažovateľov sa budú opakovať aj sudcovia, ktorým bola vec pridelená.

III.

K právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia

16. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom,

ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu.

17. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu